

. XI.
. XI.

Alchymista

10
10
sleva

večer

Faust a Mar

tek o 7 1/2 h.
c před 10. h.

V sobotu 26. listopadu
OD POLEDNE
Začátek o 3. h.
Konec o 6. h.
Studentské představení

Dalibor

V neděli 27. listopadu
Zač
Koi

I

V sobotu 26. listopadu

Začátek o 7 1/2 h.
Konec po 10. h.

VEČER

5. hra v předplacení.

OD POLEDNE
Snížené ceny.

Květ Hav

Opereta ve 3 dějstvích. Napsali Alfred Grünny
ner-Beda. Hudbu složil

PAUL ABRAHAM.

Dirigent: Rudolf Kvasnica. Rež

**Ceny: 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 1
lůžka (pro 5 osob) 55, 60, 6**

Flatu

t Harta napsal
inberger.

Branko Gavella.

sovský

čvejlé

Jedenáctik

Nový

Walter

mažik

schcr

iz

il Síma

Zavadil

v Trnobranský

bra Čvanová

řartů

floušková

Žitábková

Mattesová

šl Lidl v Brně.

no. Česká 4.

PO PRVÉ!

VLADISLAV VANCURA:

Alchymista

Hra o třech dějstvích a epilogu.

Scénická hudba: František Bartos.

Režie a scéna: Otakar Mrkvíčka I. h.

Alessandro del Morone	Vladimír Leraus
Martin Koryčan	František Slágr
Michael Koryčan	Aleš Podhorský
Anna Koryčanová	Zdenka Graňová
Eva Koryčanová	Jiřina Čermáková
Onďeř Buben	Karel Höger
Hřeš	Karel Urbánek
Sány	Václav Baloun
Kišch	František Klíka
Rudolf II.	Josef Škřivan
Chůva Alžběta	Emma Pechová
Tycho de Brahe	Antonín Klimeš
Andrea Caravaggio	Vladimír Vozák*
Sluha	Karel Hospodský
I. měšťan	Rudolf Šmeral
II. měšťan	Čibor Sonevend
III. měšťan	Vladimír Kulhánek*

I. služka	Olga Zwachová
II. služka	Božena Žáková
III. služka	Zdenka Handková
Kepler	Václav Fiala
Dr. John Del	Josef Osecký
Edvard Kelley	Vladimír Skalický
Marco Bragadino	Josef Saksí
Michal Sedziwoj ze Skórska	Alois Černý
Jakub Güsterhölzer	Václav Sova
Tadeáš Hájek z Hájků	Antonín Vacek
Eustach Shering	Antonín Matuska
Sentinoha	Josef Macká
Jan Buděný	Josef Horňáček
Hlasatel	Jaroslav Suchánek
Svýcar	Josef Horňák
Pisaf	Vladimír Šmeral

Alchymisté, vojáci a lid.

*) Posluchači konzervatoře se svolením ředitelství ústavu.

radla NA VEVEŘÍ prodává vstupenky denní pokladna
v divadle Na hradbách, tel. 11.993, od 8 1/2 do 12 1/2 a od
o 18. hodiny a 1/4 hodiny před začátkem představení

Při odpoledních představeních prodávají vstupenky pouze na
tento den VEČERNÍ POKLADNY ve vestibulech divadla Na
hradbách a divadla na Vevěří od 14. do 18. hodiny, jakož
i 1/4 hodiny před začátkem večerního představení.

V neděli a svátky, v nichž se odpolední předst
na Vevěří nekoná, prodává odpo. vstupen
na Vevěří VEČERNÍ POKLADNA v divadle
16 1/2 do 18. hod. a 1/4 hod. před začátkem večerní

V neděli 27. listopadu
Za
Kt

VEČER

Snížené ceny.

Faust a Mar

Opera o 5 dějstvích. Slova od J. Barbie
Nově přeložil Arnold Plögg
Hudbu složil

CH. GOUNOD.

Dirigent: Zdeněk Chalabala. Re

**Ceny: 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10,
lůžka (pro 5 osob) 55, 60, 1**

Josef Macků
Josef Horníček
Karel Hospodský
Josef Hornák
Vladimír Šmeral
Alchymisté, vojáci a lid.

Malý Taro
Excentrický tanečník
Rolly Sisters

Milena Černíková
Emerich Gabzdyl
Máňa Zavadilová
Zora Semberová

Bacchan
Tance nas

**Ceny: 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12 a 16 Kč -
lůže (pro 5 osob) 55, 60, 65 a 75 Kč.**

**Ceny: 3, 4, 5, 6
lůže (pro 5 osob)**

**úterý 27. XI.
odpoledne**

Květ Havaje

večer

Faust a Markéta

**úterý 4. XII.
odpoledne**

Polská krev

**1. prosince 1932 Začátek o 7 1/2 h.
Konec o 9 1/2 h.**

V pátek 2. prosince 1932

**Začátek o 7 1/2 h.
Konec po 10. h.**

V sobotu 3. prosince 1932

Hra v předplacení.

Ňura

obrazů (7 obrazech). Dle dramatu Osipa
Kladu Vinc. Červinky napsal a hudbu složil
OSVALD CHLUBNA.

Režie: Rudolf Walter.
Scénář: arch. inž. Antonín Klimeš.

Alexandra Čvanová
Vlastimil Šíma
Olga Waltrová
Rudolf Walter
Ema Pechová
Gustav Talman
Jan Kyšperský
Josef Žižka
Marta Dobruská
Bedřich Zavadil
Vladimír Jedenáctík
Marie Hloušková
Jožka Mattesová
Jarmila Lenská

stávka jen po I. dílu (4. obrazu).
provedl v dílnách Zemského divadla
Václav Skrušný.
Čvanové ze salonu Echo de Paris.

5. hra v předplacení.
VLADISLAV VANČURA:
Alchymista

Hra o třech dějstvích a epilogu.

Režie a scéna: Otakar Mrkvíčka j.h. Scénická hudba: Frant. Bartoš.

Alessandro del Morone	Vladimír Leraus
Martin Koryčan	František Slégr
Michael Koryčan	Aleš Podhorský
Anna Koryčanová	Zdenka Gráfová
Eva Koryčanová	Jiřina Čermáková
Ondřej Buben	Karel Höger
Třešť	Karel Urbánek
Sány	Václav Baloun
Kisch	František Klika
Rudolf II.	Josef Škřivan
Chůva Alžběta	Emma Pechová
Tycho de Brahe	Antonín Klimeš
Andrea Caravaggio	Vladimír Vozák*
Sluha	Karel Hospodský
I. měšťan	Vladimír Šmeral
II. měšťan	Čtibor Sonevend
III. měšťan	Rudolf Kulhánek*
I. služka	Božena Záková
II. služka	Zdenka Hanáková
III. služka	Olga Zwachová
Kepler	Čtibor Sonevend
Dr. John Del	Josef Osecký
Edvard Kelley	Rudolf Svoboda
Marco Bragadino	Josef Saks
Michal Sedziwoj ze Skórska	Alois Černý
Jakub Güsterhöfer	Jaroslav Naar
Tadeáš Hájek z Hájků	Antonín Vacek
Eustach Shering	Antonín Matuška
Sentinoha	Josef Macků
Jan Buděný	Josef Horníček
Hlasatel	Karel Hospodský
Svýčar	Josef Hornák
Pisář	Vladimír Šmeral

Alchymisté, vojáci a lid.

**Tělocv. jednot
Na oslavu
trvání
slavnostn**

Národní zpěvohra

BED

Dirigent: Milan Sa
Ins

Libuše .....
Přemysl ze Stadio
Chrudoš od Otavy
Štáhlav na Radbuz
Lutobor z Chlumce
Radovan od Kame
Krasava, dcera Lu
Radmila, sestra ob

Ženci za scénou

Kmeti, leši a vlad
čeleď. Ženci a žneč
láři

Dekorační a kostym
Hlavní

denní po-
d 8% do
začátkem
hradbách.

Do divadla NA VEVEŘÍ prodává vstupenky denní pokladna
čís. II. v divadle Na hradbách, tel. 11.993, od 8% do 12% a od
16% do 18. hodiny a 1/4 hodiny před začátkem představení
večerní pokladna v divadle na Veveri.

Při odpoledních představeních prodá
tento den VEČERNÍ POKLADNY v
hradbách a divadla na Veveri od 1
1/4 hodiny před začátkem več

Košnerová a Švabíková

v Hauptmannově »Bobřím kožichu«.

Několik poznámek k provedení Vančurova „Alchymisty“.

Česká tvorba dramatická v posledních letech neposkytuje pohled zvláště utěšený. Necht nás neošálejí reklamní noticky novin o českých hrách pronikajících na cizí jeviště. Nelze nevidět, že se požadavky zlevnily. Že lesk snadných úspěchů obratných řemeslníků oslepil

i oči našich dramatiků, kteří jako by žili v tichoučkém závětrí někde mimo Evropu. Jsme vprostřed přemíry dějů, svět se rozkládá a jeho molekuly se opět kupí v nebývalé tvary, proměna, již prožíváme, je prazákladní, ale ani zmatky, ani naděje se ani z povzdálí nedotekly představ českých dramatiků. Všude kolem je prudkých konfliktů — chceme je vidět ztvárněny a řešeny, s bušením naléhají otázky, chceme, aby je jeviště formulovalo a tak, aby hlediště si na ně mohlo odpovědět. Ale čeští autoři zertovně přemýšlejí o tom, co je dovoleno mužům v manželství (těm, kteří na to mají dost času), baví se mezerou v paměti profesůrka, jenž se poprvé opil, zajímají se o osud filmových hvězd, jež si může koupit, kdo na to má — k čemuž autor dá konečně i svou sankci. Vždyť je to otázkou úspěchu.

I tento druh her je jen otázkou úspěchu. Snovají se hladké, bystré dialogy, pěkně letící vpřed, účinně pointované, leč tak, aby to neobtěžovalo příliš ani herce ani diváka a nad všechnu problematiku je tu počet repris a uznalost nenáročného diváka. České komedie bývaly až hrůza naivní. Dnes už se to naši autoři naučili a svou věc provozují s inteligencí a s divadelně účinným vtípem, avšak kam se poděla poesie, kde jsou dramata, která řešením dramatického konfliktu se snažila dobrat se nějakých nových poznání, která usilovala stavět na jeviště typické dnešní lidi v jejich pravé podobě.

»Alchymista« Vladislava Vančury je hra, v tomto stavu domácí produkce, významu vskutku mimořádného. Právem, při jejím pražském pro-

vedení poukázal Otokar Fischer, jak se vyzvedá z nížin česká tvorba divadelní.

*

Vladislav Vančura dosáhl výjimečného postavení v české literatuře především svým klopotným a tuhým usilováním o přesnost formulace, o ukázněnou a dobře vypočtenou stavbu, budovanou ze slov, schopných plnit svou funkci, ze slov, spájejících se pevně ve věty, jejichž konstrukce má u Vančury maximální únosnost výrazu. Žádná náhodnost, žádná vyprávěčská ledabylost, skládání z ošuntělých vět, nastavovaných a nic neříkajících, plných otřelých příměsů a obvyklých, příliš obvyklých vazeb! U Vančury není slovo pouhým sdělovacím prostředkem. Vančura nepopisuje — vytváří. Je básník.

Již v jeho dílech prosaických se našlo tolik stran, kde zazněla prudká a úderná dramatická jako vzácný kov a kde věty dopadaly ráz na ráz jako ve vášnivé seči. Vždy bylo lze tušit, že Vančura sáhne po dramatu, jako po další své možnosti. Nyní napsal »Alchymistu«.

*

»Učitel a žák« a »Nemocná dívka«, byly první hry Vančurovy. V nich jako by chtěl vyzkoušet pokud snese jeviště tíhu jeho hutných slov a nakolik může herec vládnout jazykem básnickým. »Alchymistou« se odvážil už Vančura velké divadelní skladby. Toto drama má jistě všechnu krásu a mocnost jeho románů, ale to by znamenalo málo, kdyby »Alchymista« neměl divadelní básnivost. Vančura snad neumí vládnout všelijakými těmi jevištními efekty, vězícími v zauzlování a rozmotávání zápletky (což je stále a stále jedno a totéž). Vančura se i snaží tomuto způ-

Skřivan a Hospodský

v Hauptmannově »Bobřím kožichu«.

sobu práce se vyhnout. Ale má ostré vidění příčin a následků, umí pevně uchopit lidské typy, má dramatický zrak!

Nedívejte se na »Alchymistu«, jehož děj je položen do údobí Rudolfského, jako na hru historickou. Perspektiva historie je užita zde proto, aby věci a lidé vystoupili v celkové přehlednosti, v oné jasnosti, již dává odstup. Nehledejte v tomto dramatu historických pravd. Pravdy obou stran měly subtilnější, jemnější odstíny. Zmatenost lidí v »Alchymistovi« a svářející se vášně a konflikty, v nichž vážnou typy z hry — to je něco příliš živého a našeho. Dalo by se říci, že Vančurovo drama analyzuje příznačný český komplex.

*

HIS MASTER'S VOICE

autorisovaná prodejna gramofonů a desek
JOSEF LIDL, BRNO, ZELNÝ TRH 10

Nejnovější snímky. Moderní i klasická hudba

SLAVIA VZÁJEMNĚ POJIŠŤOVACÍ BANKA
BRNO. TELEFON 10.855. - VŠECHNY DRUHY POJIŠTĚNÍ.

Jarmila Urbánková

v úloze Alice v Devalově hře »Slečna vychovatelka«. (Umělkyně hrála úlohu pohostinsky v Měst. divadle, Kr. Vinohrady.)

Herec není pouhým poslušným tlumočníkem básníka, jak se za to dříve mělo. Není reproduktorem, tlapačem básnickových pravd pro hlediště. Posláním herce není jen sdělovat, oživovat — ale vytvářet. Ani Vančurovo dílo, má-li se stát divadlem, nemůže přijmout jinou funkci, než tu, kterou má lečení, kostra, nesoucí výtvar sochařův. Herec hře své svou figuru a slova básníka jsou jenom podpěrou forem, které na nich vyrůstají, vzdouvají se a propadají, které musí tvořit organický celek schopný žít vlastním osobitým životem.

Provedením Vančurova »Alchymistya ocíl se brněnský soubor herecký před úkolem, jenž vyžaduje všech sil, nejvyšší představitivosti a také skutečné kultury mluvené řeči. V této hře není nic na snadě. Nevystačí se tu s figurkařením, s vykreslením žánru. Nic Vančura herci v nejmenším neusnadňuje. Necharakterisuje postavy svého dramatu strukturou jejich vět. Herci je začít vskutku od počátku.

Není snadné nést tíhu Vančurových vět. A není také lehké se ostražitě vyhýbat úskalím retoričnosti a prázdného manýrovitého pathosu. Tady nevystačí herec s realismem. Musí umocňovat. Básnit.

*

Touha po věrné nápodobě skutečnosti vedla před desetiletími k tomu, že se budovaly na jevištích opravdové interiéry, pevných stěn a dveří, jichž klika se dala stisknout a které bouchaly. Autoři měli zaručeno přijetí svých her tím spíše, čím méně proměn si diktovali. Stala se z toho ctnost. Požadavek jednoty místa a času jedinou možností.

Dnes už nás neuspokojuje jeviště té nehybnosti. Necht každý výjev dostane své rozměry i organizaci scény! Necht vše má své náležité prostředí a svůj pravý výraz i v konstrukci, na níž a v níž herec rozvíjí svou akci. Jeviště se musí přizpůsobit hře. Vždy a každou chvíli. Musí mít tolik pružnosti, aby i v něm se obrážela proměnlivost děje. I divadlo žije pohybem. Pohybem, který musí mít však svou divadelní zákonitost. Což je poznámka k inscenaci.

Otakar Mrkvíčka.

Malý
CONTINENTAL
psací stroj

CONTINENTAL

psací stroje kancelářské a přenosné, stroje sečítací, počítací a účtovací

Veškeré kancelářské potřeby.
ODBORNÁ DÍLNA.

NOVÁ ADRESA OD 1. I. 1933.
BRNO, NÁM. SVOBODY Č. 10.

Hlavní zastoupení:

ORMEKA
kancelářské stroje
S. S. R. O.

BRNO, Palác Morava.
DIVADELNÍ 3.
Tel. 11.464.

Z historie malého státu, který byl předmětem velkých sporů

MORAVSKÉ SLOVO

29. 11. 1932 č. 232, s. 2 Jak byla vyhlášena samostatnost albánská před 20 léty

Odedávna neklidná Albanie ozvala se zase jednou proti nadvládě turecké r. 1910 a odbojné hnutí trvalo i roku následujícího, podněcováno neje. skupinami krajanů, kteří se uchýlili pro jistotu přes hranice do Č. Hory, nýbrž i posilování přímo podporou tamního krále Nikity. Jestliže sešlo ze zamýšlené výpravy dobrodružného syna Garibaldiho na pomoc albánské svobodě, přece byl velmi živý aspoň dovoz italských zbraní. Dokonce Šivket paša chtěl jménem vlasti bezohledně kmeny některé vypudit a „přesadi-

ti“ do rovin, aby na jejich místo usadil spolehlivé mohamedánské Turky.

Albánců se však ujalo Rakousko, doporučívi Pistě, aby se s Albánci dohodla po dobrém. Zatím však vypukla válka balkánská, proti níž zaujala nepříjemně překvapená Vídeň hledisko o statusu, že nesmí totiž být, ať dopadne, jak chce, nic měněno, t. j. država turecká, aby zůstala neztencena. Jakmile však se rýsovalo na obzoru, že toto stanovisko pod dojmem velikých vítězství spojenců je neudržitel-

no, přišla Vídeň s novým ná- nenáviděnému Srbsku znemo- moří, doporučovala zřízení sa- albánského, jenž by zahrnoval mezi Č. Horou a Řeckem.

Pravda ovšem je, že to ne- novopečeného ministra Berchto- ta s myšlenkou tou vídeňská- tala pro případ, že by se turec- jak o tom plánu byli zpraveni- Petrohradě. Už v úmluvě v M- Goluchowski s Itálií, že v pří- recka se má zříditi autonomn-

Marné byly důvody i ro- státníků, dovolávající se k- va i hospodářských zájmů, na- všechny sebe lákavější nabídky- veřejně mínění doma i v ciz- působeno vymyšlenými zpráva- srbských násilnostech a zvěrst- naly svou práci. Ovšem že n- gen. štábu Conrad z Hötzend- nový stát zůstal pod rakouský- zajistiv tak Vídeň v budoucno- 150.000 bojovníků. Dne 28. lis- vyhlášena velmocí svobodná- nie, aby tak Vídeň vypálila- ale byl to útvar opravdu um- šim mrtvě narozené dítě. Vlád- výbor ve Valoně v čele s Jima- šou, kdežto proti němu stál g- v Tiraně, jenž doufal, že dos- země. Mluvílo se o četných- ského trůnu, ačkoli byl od poč- ný a proto hodně vratký. Byl- zejména vévoda Ferdinand Bo- pensieru, jenž byl v příbuzen- italské královské rodině, ale- zil zase jednou Němec, princ- protože byl synovcem tehdeji- lovný, známé spisovatelem Sylva.

Teprve v červnu 1913 se- konference velmocí o zatímní- něhož nově zrozený stát měl- jehož panovníka určí podle do- to se zaručovaly zároveň za- státu. Zatímní správu měla- komise, složená ze zástupců 6- zástupce albánského, která by- klid, pořádek a bezpečnost. Šlo- rému měli veletí cizí důstoj- mluvílo o Švédech, ale nakone- dané vlivem Vídně, která byl- tronkou Albanie. Však to asi- ně s novým státem dopadlo. E- možnost, aby se uspořádal, pak- rá Albanii strhla do svého ví- jeví více méně jako osada ita- krátkozraká politika dopomoh-

Pakt o neútoče Sověty a Pol

M o s k v a 28. listopadu. - T- ratifikován pakt o neútočen- který byl podepsán již 25. č- očekává, že v nejbližší době b- dobný pakt mezi Sověty a Po- v proudu. »Izvěstija« považují- níku podepsání paktu sově- rozhodný úspěch zahraničn- vyslovení mínění, že nyní byl- letý boj o mír mezi oběma v-

Premiéra Vančurova Alchymisty v Brně

Brno 28. listopadu. -jbs- Po pražské pre- miéře ve Stavovském divadle uvedena byla po- prvé hra Vladislava Vančury Alchymista v sobotu 26. t. m. v divadle Na hradbách za po- hostinské režie O. Mrkvičky. Třebaže zaklenuje Vančura hru do rudolfinské doby, nejde o histo- rické drama, ale o divadelní vyjádření, konfliktu mezi renaissanční, vyrovnaností, plností života, slunnou radostností a studenou severskou hlou- bavostí. Vlašský hvězdář Alessandro del Morone svým temperamentem, jižní vitalitou, jasnou po- hodou ducha působí úplně rozkladně v tomto ci- zím prostředí, probudí v starém hraběti Marti- nu Koryčanovi shylokovskou chtivost zlata, v je- ho ženě hříšnou nevěru a v Michaeli Koryčanovi touhu po vědění, jež sváží se v bolesném konflik- tu se strachem před věčnou záhubou. Pro krás- nou hraběnku dává se strhnouti k podvodu s vý- robou zlata, ale je rehabilitován svými přesnými astronomickými výpočty, které se potvrdily. I když nemůžeme zamlčeti, že básnické slovo, na které klade Vančura takový důraz, míjí se dra- matickým účinkem, že svár posedlosti, již propa-

dají téměř všechny osoby dramatu není sveden v jasný, jednotící tok, přece jen z této nové Van- čurovy hry cítíme vyřazovat velikost a sílu du- cha, jež obnažuje prazákladní kořeny problému, cítíme dramatika, který má nejen co říci, ale jenž dovede najít pro to pravou básnickou formu.

Po reprodukční stránce je Alchymista úko- lem nad jiné těžkým. O. Mrkvička podjal se tu úlohy režiséra a nutno doznati, že obstál čes- ně. Jako malíř navrhl si sám scénickou výpravu, v níž projevily správné pochopení pro funkci scé- ny a pro její rytmus. Režijně zvládl hru bez hrubších defektů, usiloval dáti scénám pevnou vazbu, slovu jasnou plastiku a únosnost řeči, bar- vitost a vnitřní resonanci. Jeho technické nedo- statky projevily se nejvíce v davových scénách, jež působily neorganizovaným zmatkem. Také charakterovou nevýraznost některých rolí nutno přičísti k tíži režie. Z herců o zdar hry přičinili se především Vl. Leraus v Messandrovi, Josef Skřivan v Rudolfovi II., Fr. Šlégr v Martinu Ko- ryčanovi, Zdenka Gráfová v hraběnce Anně, Jiř. Čermáková v Evě a pí E. Pechová v chůvě Alž- bětě.

Společný boj proti nadvládě ziskuchtivců

Brno 28. listopadu. (Chl) Za předsednictví posl. Vaňka z Třebíče a četné účasti delegátů a hostů konal se včera v Brně »U tří kohoutů« zemský sjezd Jednoty nár. socialistických živ- nostníků. Ústředí v Praze zastupoval taj. Mistr. Obsáhlé zprávy činovníků svědčí o čilé organi- sační činnosti Jednoty, jejíž výsledky se také projevují v jejím vzrůstu a úspěších v četných akcích, které v zájmu živnostnictva a obchod- nictva podnikla. Hlavní referent posl. Vaněk referoval o všech aktuálních otázkách živno- stenských, o vlivu neblahých hospodářských poměrů, zasahujících ničivě do existencí živ- nostnictva a o energických akcích stranou nár. soc. v zájmu živnostnictva vedených, a to s urči- tými výsledky. — Debata o jeho řeči trvala značnou dobu a pohybovala se na vysoké úrov- ni. Jednomyslně byla přijata resoluce, zdůraz- ňující také nezbytnost solidárního postupu s dělnicem a zaměstnaneckem vůbec. Živnost- nictvo nár. soc. se plně staví za oprávněné po- žadavky dělnické a zaměstnanecké, poněvadž jeho osud je těsně spjat s jejich osudem. Ze svých požadavků zdůrazňuje živnostnictvo ze- jména zrušení daňových břemen, vymáhání daní především u velkopodnikatelů, průmyslní- ků a pod., spravedlivé ukládání daní malým po- platníkům, nemožnost dalšího zvyšování daní a dávek, které postihují drobné živnostnictvo, za- vedení jednotné progresivní daně z důchodu, starobní a invalidní pojištění živnostnictva a obchodnictva, projednání zákona o levném živ-

nostenském úvěru, pronikavé snížení úrokové míry, brzké vydání zákona proti kartelům, kte- rý by znemožnil diktování vysokých cen, zru- šení továrních správkáren obuvi, sloučení ústře- den úrazového, nemocenského, starobního a in- validního pojištění v zájmu zlevnění správy. Zastavení další sanace bank a vybudování živ- nostenského školství. Sekce trafikantů předlo- žila vlastní obsáhlou resoluci, která byla příká- zána zemskému výboru jednoty. Novým před- sedou zemské jednoty byl zvolen Frant. Dostal, chch. v Ořechově. I. nám. poslanec Vaněk, II. náměstkem posl. Solfronk.

Do další činnosti jde Zemská jednota s nej- lepšimi nadějemi. Její rozhodnutí pracovat i nadále v těsném souručenství se zaměstnanci, odkázanými na výsledek práce svých rukou, je jistě svědectvím, že správně chápe význam a dosah současných hospodářských a sociálních poměrů, které tíživě doléhají na sociálně slabší a mohou být změněny jen jejich solidárním postupem v obraně i v boji o nové uspořádání společenských řádů.

Smrt pilota-plachtaře

Hirzenheim 28. listopadu. (ČTK.) Včera odpoledne konal pilot Biber rekordní let. Při přistávání náhle se však plachtové letadlo zřítilo s výše 50 metrů a Bibera pohřbilo ve svých troskách.

KULTURNÍ KRONIKA

KAŽDÝ JINAK

O. Sekora

NÁRODNÍ HOSPODÁŘ

Jazykové snahy na Slovensku

ja - Bratislava 9. listopadu
Jazykový odbor Učené společnosti Sa-
faříkovy měl v sobotu a v neděli svou první
schůzi v Bratislavě. Řídil ji předseda duchov-
né třídy profesor V. Chaloupecký, který
přál novému odboru, aby mu Safaříkova
společnost byla štítem a ochranou a aby slo-
venčina, z níž se stalo politicum, byla před-
mětem jen vědecké práce. Předseda odboru
docent V. Vážný po vzpomínce věnované ze-
mřelému profesoru J. Damborskému vyložil,
jak odbor vznikl. Po známé valné schůzi
Maticice slovenské 12. května vystoupilo z 18
členů jazykového odboru při Matici 14 čle-
nů a dohodli se setrvat jako celek. Safaří-
kova společnost na návrh duchovně třídy
se usnesla zříditi jazykový odbor s pra-
vem kooptovat členy do svých komisí. Před-
sedou odboru se stal docent V. Vážný a refe-
rentem prof. P. Bujňák, do komisí byli
kooptováni členové bývalého maticičního od-
boru, pokud nejsou členy společnosti.

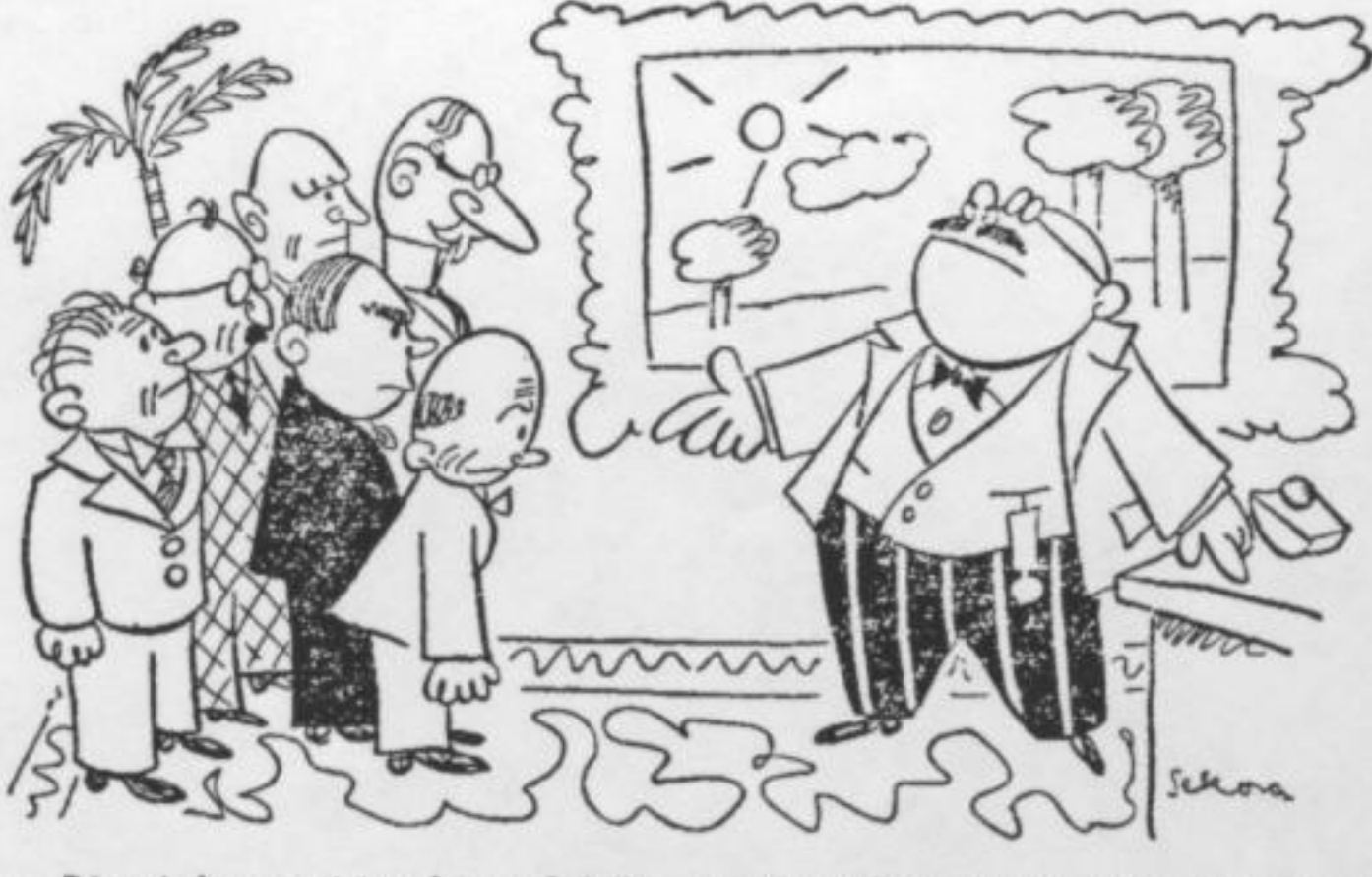
Schůze jazykového odboru si určila
program práce na rok 1932/33 a komise jej
podrobněji propracovaly. V podstatě bude
odbor konat tutéž práci a tak jako dříve
jazykový odbor při Matici slov. Doc. Vážný
bude pokračovat v excerpcování a studiu ná-
řečového materiálu slovenského, získaného
dotazníkovou akcí, s posluchači slavistiky na
bratislavské universitě. Dosud je zpracován
jazykový materiál asi ze 125 vesnic. Do pod-
zimu 1933 jich bude asi 250. To jsou pří-
pravné práce pro přímé studium nářečí na
místě samém, pro které se připravuje síť
míst, kde se bude zkoumat, dále explorátoři
i pomůcky technické. Výsledkem celé akce
bude syntetický spis o slovenských nářečích
a jazykový atlas slovenský. Předcházet bu-
dou ovšem monografická zpracování jedno-
tlivých krajů a vesnic. Vyšitěna je už mo-
nografie o lipťovském nářečí ještě nákladem
maticičním, docent Vážný dokončuje studii o
nářečí v Turci a nářečový slovník turčun-
ský, další pracovníci připravují monografie
o Spiši, Gemeru a Trnavsku. Celá práce po-
trvá ovšem několik let a děje se v mezi-
národním rámci. Podobný výzkum připravuje
Polsko a Jugoslavie.

Pravopisná komise se bude starat nejen o
otázky pravopisné, ale bude si všímat všeho,
co souvisí s jazykovou správností. Po vy-
dání pravopisného slovníku, ještě Maticí,
usnesla se bývalá pravopisná komise maticič-
ní v prosinci minulého roku, že na sy-
stému slovenského pravopisu nebude nic
měnit. Stejně míněná má nepochybně i mini-
sterstvo školství a národní osvěty, takže
není nebezpečí, že by v slovenském pravo-
pise nastaly větší změny. Do dvou let
nepřijde ani k novému vydání nynějších pra-
videl pravopisu. Kdo bude vydávat nové
vydání pravidel, dues nevíme, ale autorství
dnešních pravidel má stará pravopisná ko-
mise a lze doufat, že při aprobaci nového
vydání budou mít její členové též hlas.

Slovníková komise si už také dříve určila
rozsaah a program práce. Má připravit asi
do pěti let příruční slovník literární sloven-
činy a při tom připravovat velký vědecký
slovník slovenský podle vzoru přípravných
prací pro slovník český. Schopní excerptoři
z posluchačů filosofie bratislavské university
jsou vybráni. Materiál pro příruční slovník
se získá z excerpty vybraných děl pro-
saických, básnických i vědeckých od Stúra
až dodnes, z odborné terminologie technické
všech oborů a z živého materiálu. Komise
slovníková společně s pravopisnou chce vě-
novat péči odborné terminologii vědecké v
slovenských učebnicích pro všechny typy
škol, neboť tam je dues hotový chaos a
libovůle. Zenický výbor, ministerstvo škol-
ství a snad i jiní zajisté umožní tuto velmi
důležitou práci přiměřenými dotacemi; roční
potřeba tu bude asi 20.000 Kč. Živý zájem
vyvolala rozprava o odborném jazykovém
časopise, v podstatě praktickém, ovšem i s
vědeckými články, ale psanými populárně.
Snad by bylo možno najít pro jeho vydá-
vání i soukromého nakladatele. Prozatím
však časopis nebude založen, protože bude
možno publikovat v časopise Safaříkovy
společnosti Bratislava a větší práce v publi-
kacích společnosti. Ale materiál pro samo-
statný časopis se připravuje.

Z pražské činohry

Vladislav Vančura: Alchymista.
Ot. F. - Praha 9. listopadu
K první hře, již se čeliv prosaik dostal
na velkou scénu (v úterý 8. listopadu v
Stavovském divadle), vedla cesta několi-
kerá: předně od Vančurových dvou mono-
tematických dramát, vedle nichž jeho nový
kus o zlatě, lásko a hvězdách má širší pod-
klad a vyšší vznos a s nimiž se sdílí o vý-
boje slova; za druhé od dávných pokusů di-
vadla i románu o vystižení lákavých tajů
zlatého věku Rudolfova a Zlaté uličky
alchymistů na Hradčanech; dále od Ben-
Jonsonovy komedie o šejdišském alchymi-
stovi Subtleovi, kterou měl Vančura pro
Národní divadlo upravit a která ho vrátila
jeho vlastním dřív mu vytvárujícímu ná-
mětu; dále od ideologie některých scé-
nických děl, v nichž před ním byla již po-
dávána protikladná psychologie českých
hloubalů-písmáků a lebkého, velkorysého
temperamentu jižního. Ale všechna taková
východiska vstupují proti hlavnímu průpravě
Vančurových výjevů a tu je hledati v těch
zvláštních, při vši drastice písni styliso-
vaných dialozích — monozích, které jsou
význačným doprovedem jeho románu a
význačnou vymožeností našeho umění výpra-
vého. Stálo by za podrobný rozbor, jakou
úlohu a jaký slovník mají vsuvky přímých
řečí v jeho prózách, jak jsou obdařeny oso-

Pánové, jen se všichni dráme vládního prohlášení. Setřít, setřít a setřít. Vždyť já si také ukládám!

bitě charakteristickými rysy a jak se přec
jen vzdalují realismu, jak vytvářejí apo-
strofami, výpustkami, přezdívkami, třebas
i nadávkami kolem mluvčících osob ovzduší,
do něhož promlouvá ne tak figura skutečná
jako spíš její umocněné nitro.

Není bez nebezpečí přenašeti tuto me-
todu, jež v epice projevuje svou sílu, skoro
beze změny do tvaru dramatického, kde na-
rážejí na sebe výtky bez prostředkující-
ho spojení dějového. V Alchymistovi jed-
ná všichni osoby pod vlivem nějaké po-
sedlosti, která se vyvíjí ve zvoláných jakoby
křecovitých. Vančurov text (kněžské v Dru-
stevní práci) libuje si v přeměně vykrí-
ků, oblíbeným tvarem jeho konverzací je
imperativ. Ale rozkaz, kterému se nevy-
hoví, pozbývá po trojím, čtvrtu užiti svého
dějového důrazu a zůstává z něho jen silný
zvuk. Rekně se jdi, ale oslovený neodchází,
řekne se mlč, ale nepřestane mluvit, vy-
sloví se nad ním prokletí, ale on si klidně
kufí dál, a ty promarané akcenty jdou do
prázdna. Tento strukturální znak proniká
i do samotného děje. Po několik scén volá se
zlato! zlato! Experiment se nepovede, ale
nepřibíhá to ani tragicky, jak by mohlo, ani
komicky, jak bývá na scéně při umělé při-
váděném neúspěchu: nýbrž jaksi škádlivě,
neboť až z poslední scény je jasné, že vo-
láni zlato! zlato! nebylo mluveno napřno;
daleko důležitější je autorovi i titulnímu
hrdinovi důkaz, že bylo lze přemě-
nit zatmění slunce. Ironický název říká
ted' věc velmi moderně citěnou: hle, do-
možlý šarlatán přišel na významnější vý-
zkum vědecký, než o jaký zdánlivě usiloval.
Ale ten dvojsmysl je vedlejším výsledkem,
nejme k němu dorážení s žádoucím jase-
m, jakého se některým součastem vůbec
nedostává.

Dáří se tak Vančurovi některé skvělé dě-
jové úseky, které jsou útočnou v dnešní
nížině českého divadla: hned začátek s hrou
na slepou bábu a s náznaky složité eroiky;
scéna cisaře Rudolfa a soud s úkazem astro-
nomickými; ústřední výjev před tavnou,
kdy tři hledači zlatá, každý s jiným zá-
měrem, zakládají vytoužený kov a kdy
hlavní experimentátor spolu chce odvst-
poznost od toho, že v komůrce skrývá mi-
lenku. Zvlášť tato situace má jak filosoficky
tak divadelně nádech k čemusi velkému, ci-
time se odedchnuti smělo. myšlenkové dě-
jovou dobrodružností. jak jí dovedla vy-
tráťeti alžbětinská doba. Vsunutý jsou však
hlušší a konvenčnější scény s málo zajíma-
vými postavami vedlejšími a vytěženo,
k důsledkům dovedeno není ani ono nejil-
nější místo. Na to je Vančura trochu mnoho-
značný. Nemá oprostujícího vidění, jakého
si žádá jeviště. Jeho chybou je, že jednak
své silné chvíle přemotuje, takže se po-
dněty lásky, učenosti, náboženskosti vespo-
lek tlukou, jednak že nedotahuje. Při zá-
kladním záměru, hledícím k rozrušení
chmurné severskosti a lehkovážně vyná-
zavého jihu, nelze nezpomenouti Dykova
Posla. Také tam vpadl erotický dobyvatel
do těžkého prostředí domácího, také tam
stály proti sobě hod va banque a čtenářství
Pisma. Kdežto však Dykovou silou i sla-
bostí byla šachisticky doredná kombinace,
která stinovitě šla až k doktrinární přimo-
čarosti, je Vančurovým kladem i nedostá-
tkem přetíženosť barokní, bujení výrazových
příkras a myšlenkových výhonků, vychylo-
vání z přesných linií. I na divadle je po-
sodliv bžsem, nikoli však, na rozdíl od ro-
mánů, citem pro vyvážený řád.

Bylo jen spravedlivé, že se k pohostinské
režii přizval Jindřich Honzl, který se v
skromnějším měřítku zasloužil o autorovy
obě prvotiny: Stavovské divadlo mu dalo
k dispozici otáčivé jeviště (nepracující po-
hřích bez hluku jako na Vinohradech) a
umožnilo tak žádoucí rychlost představení
textově nadto podstatně kráceného — vy-
padla na příklad postava kněze, čímž sroz-
umitelnost arci poněkud utrpěla. Srdčavým
osvětlováním, účinným seskupením kompa-
serie, též ovšem výbornou dekorací Muziko-
van bylo dosaženo stylisování a někdy pří-
zrakovitosti. Zato se s autorovou nezvyklou
mluvou ani s intencemi režie nesžila dekla-
macce herců, chvílově působil přednes
trhavě a rachotivě jako explodující a vy-
nechávající motor. Plynokrevnou postavu
vytvořil ve svém Vlachovi Eduard Kohout;
nad ostatní mužské postavy byly celistvěji

podány matka a dcera Evou Vrchlickou a
spontánní Jiřinou Štěpánkovou.

— Večer finské písně. V pondělí
uspořádala vynikající finská operní a kon-
certní pěvkyně Anna Granfelt v Mozar-
tově písňový večer. V prvním odělení ukázala
neoprve část svého mezinárodního programu,
zejména písně Richarda Straussa, s nimiž
svého času podnikla turné švýcarskem, Ně-
meckem a Amerikou, a má tedy její podání
v nich i ráz jisté autentičnosti; v oddílu
druhém seznámila nás s řadou umělých pí-
sní finských skladatelů. Mezi nimi vedle zná-
mých jmen J. Sibeliia a Selima Palmgrena
zaujal zvláště Yrjö Kilpinen moderně ci-
tělými a svěže inspirovanými písněmi, z
nichž píseň Ptáček musela být opaková-
na. Také píseň Podzim od Leevi Madetoja
měla zajímavý výraz; písně ostatní, zejména
na Medemoiselle Rococo od Erki Melartina
blížila se více rázu vkusného chansonu. Anna
Granfelt je pěvkyní velkého formátu a pro
její, dramaticky sopran hlavní působitě je
na půdě operní, na niž mohl by teprve se
projevit její pravý význam. Avšak i v po-
dání písní projevila velký vkus a umění
přednesu; na krásném výsledku jejího
vystoupení mohl vaditi jen chatrný způsob
doprovodu, jež obstarala pianistka Anna
Krečmářová. B. V.

— Z brněnských koncertů. Společ-
ně hudby brněnské posádky uspořádaly v
úterý na stadiu koncert ve prospěch péče
o invalidy. Dobrá kvalita zdejších hudeb-
ních sborů vojskenských osvědčila se při této
příležitosti přesvědčivě. Ukázněná souhra,
solidní výkonnosť, jadrný, byt i časem po-
někud tvrdší a říznější zvuk, pozoruhodná
vyhladěnosť, jenom v dřevěných nástrojích
někdy citelnější zkalená, svižně podání. Jem-
nější možnosti dynamické a přednesové
podle mého mínění více vynikly v druhé
polovině pořadu, ale také prvá měla pě-
knou úroveň. Pořad až příliš obsáhlý, jemuž
by bylo jenom prospělo zkrácení. Obecen-
stvo sledovalo výkony s živým zájmem a
dirigující kapelníci, pp. Zita a Haněl,
mohli být spokojeni s účinkujícími i po-
sluchači. —k.

— Z bratislavských koncertů.
Úterní symfonický koncert, pořádaný Osvě-
tovým svazem a SND, měl již předem za-
jistěný úspěch velmi zajímavou volbou děl
a utužen byl reprodukcí Karla Nedbaia,
jež vrcholila ve Franckově Symfonii d-moll,
Ravelově rhapsodii Tzigana a Sukově Scherzu
Fantastique. Také účast alžírského housli-
sty R. Soatense, jehož niterně vřelý, tech-
nický výkon, který měl daleko vznosnější
linii v Ravelově Tziganu než v příliš změk-
čilém Chaussonově Poemu, zvýšil vyřibe-
nou efektnosť tohoto koncertního večera.
Program, který koncipoval převážně sám
Karel Nedbaia a který také formou tak oso-
bitou provedl, je výrazem jeho dávné touhy
po využití se v moderním hudebním
projevu. Právě na tomto koncertě bylo možno
konstatovati, jak vyrostl ve výborného
interpreta moderní hudby; zvláště při vzne-
šené Franckově symfonii a v Ravelově Tzi-
ganu, kde také orchestr podal velmi krásný
doklad své pohotovosti. Provedení Sukova
Fantastického scherza svou brilantní fak-
turou vyvrcholilo stále stoupající nadšením
velmi početného obecnstva. hoš

— Švédský překlad Welzlovy
knihy. V těchto dnech vyšel v nakladatel-
ství H. Gebera ve štokholmu švédský pře-
klad knihy českého polárního cestovatele
Jana Welzla pod názvem Dca tjeokiska Ro-
binsona. Trettio ar bland eskimau och guld-
grävare (Český Robinson. Tricet let mezi
Eskymáky a zlatokopy.) Knihu přeložila pí-
Ruth Wedin-Rothsteinová, která už předtím
seznámila švédské čtenářstvo s řadou uká-
zek české literatury, mimo jiné s Čapko-
vým Krakatitem. Paní Wedin-Rothsteinová
je také tajemnicí Československé společnosti
v universitním městě Lundu. od

— Letošní sezona na Scala di
Milano bude zahájena jako obvykle 26.
prosince a to Wagnerovou operou Soumrak
bohů. Repertoar tvoří dále 15 oper italských
skladatelů, 2 francouzských, další dvě
opery německé, 1 ruská a 1 maďarská. rm

Výkaz Národní banky česko-slovenské

vs - Praha 9. listopadu
Kdežto říjnové ultimo proběhlo poměrně
velmi hladce, nenakazuje již první listopa-
dový týden takového uvolnění, aspoň pokud
se to jeví ve výkazu Národní banky, naopak
prozrazuje spíše ještě některé ulumové re-
flexy. Aspoň při úvěrových obchodech se
zdá letos uvolnění podstatně nižší.
Loni klesly úrokové nároky na Národní ban-
ku za první listopadový týden o 171 milionů
Kč, letos o necelých 19 milionů Kč. V po-
drobnostech se jeví pokles zásoby smének
letos o 2.4 mil. na 920.7 mil. Kč, kdežto loni
klesla zásoba smének o 39.2 mil. na 1167.8
mil. Kč. Lombard a eskontní cených
papírů klesl letos o 16.5 mil. na 590 mil. Kč,
loni se zmenšil o 122 milionů na 426 milionů
Kč. Také přilily na žiro je letos menší. Je
165.6 milionu proti 193.9 milionu loni, přitom
však stav žiro 797.7 mil. je stále podstatně
větší než loňských 452.5 mil. Zásoba de-
vis vzrostla s prvním listopadovým týdnem
o 3.7 mil. na 1095.3 mil. loni klesla o 9.1 mil.
na 1118.3 mil. Oběh bankovek se
zmenšil letos pouze o 161.4 mil. na 5895.5
mil. Kč, je však stále skoro o miliardu Kč
nižší než loni, kdy po poklesu o 592.6 mil. Kč
byl 6824.9 mil. Kč.

ČF - Praha 9. listopadu
Stav k 7. listopadu (v tisících Kč):
Aktiva: Zásoba zletá 1.658.556 (minus
85), pohledávky v cizině a zásoba valut
1.085.253 (plus 3737), jiné botovosti 53.668
(plus 7006), eskontované směnky 920.699
(minus 2396), eskontované cené papíry 75.000
(minus 17.500), zápůjčky na cené papíry
515.245 (plus 779), zůstatek státního dluhu
státního dluhu 2.688.763 (minus 3072), jiná
aktiva 420.968 (plus 7798).

Pasiva: Akciový kapitál 405.000, rezervní
fond a kapitálový fond rezervní 51.571, oběh
bankovek 5.895.554 (minus 161.407), žirové
pohledávky vřelých a jiné ihned splatné část-
ky 797.688 (plus 163.666), pokladniční pouká-
zky v oběhu 45, jiná pasiva 288.312 (minus
5793).
Platy na dávku z majetku 7850 mil.
634.573.14, k tomu splátky zloňh poskytnu-
tých k proplácení bonů (z úrokových úspor)
165.494.151.80, úhrnem 7.994.148.704.94 Kč. Ta-
to částka se zmenšuje o vrácené přeplatky
a refundované náklady a o zálohy poskytnu-
té na proplácení bonů úhrnem o 1982 mil.
169.634.09 na 6.011.979.069.95. Zlaté krytí
je 40.2 proc.

Lepší krytí marky
B. K. - Berlín 9. listopadu
Z posledního týdenního výkazu říšské
banky je zřejmo, že úvěry, poskytnuté
bankou, jdou rychle zpět. Proto se také sni-
žila zásoba obchodních smének téměř o 38
milionů marek a smének na říšský poklad
o 38 milionů. Drobných mincí se vrátilo do
pokladny říšské banky 26 milionů a banko-
vek 151 milionů marek. Úhrnem bylo oběž-
ná 5364 milionů marek, což je proti minulé-
mu měsíci méně o 157 milionů marek a proti
listopadu 1931 méně o 707 milionů marek.
Také zásoba zletá a devis tentokrát o něco
poklesla, poněvadž ubyla devis o 1.200.000
marek. Krytí bankovek se zvýšilo s 26 pro-
cent na 26.8 procenta.

Bursy na Roosevelta pevně

vs - Praha 9. listopadu.
Pro bursy není vítězství Roosevelt-
tovo překvapení. Byly ovšem obavy, že
pro Wall Street bude volba demokrata,
který při své volební kampani vinil burso-
vní spekulaci jako příčinu dnešní hospodář-
ské tísně, pohromou a vpravdě byla novo-
yorská bursa na straně Hooverovy. Byla
také do jisté míry nástrojem Hooverovy pro-
pagace, neboť se podařilo před časem Ho-
overovi přimět své mocné přívržence, že se
vzdali kontreminy a pomáhali zlepšovati
kursy, což vrcholilo v letních měsících. Když
se však ukázalo stále zřetelněji, že Hoove-
rovy naděje jsou nepatrné, odvrátil se od
něho i Wall Street. Mělo to v zápatí opě-
tný pokles kursů, jimž eskontovala ame-
rická spekulace příští zvolení svého odpur-
ce. Avšak s hotovou věcí se v posledních
dnech smířila i americká spekulace a těsně
něd volbou obrátila. Dnes na zvolení Roo-
seveltova stupňovala se aspoň při zahájení
bursy pevná nálada, neboť se doufá, že nyní
přestanou spekulanti manévry, které na-
mnoze dosud brzdily vývoj.

Tím spíše ovšem evropské bursy přijaly
Rooseveltovu volbu příznivě, neboť demo-
krat a mokry na stolci prezidentském zname-
ná především liberálnější celní po-
litiku a naději na zrušení prohibi-
ce, jež přímo i nepřímo mohly by Evropě
prosper. Kromě toho se však očekává, že ta-
ké o dluzích bude nyní možno jednat
otevřeněji, neboť odpadnou předvolební
obavy, které brzdily každý počín. Všechny
evropské bursy byly dnes pevné, až snad
na Paříž, kde působí určité politické obavy.
Také pražská bursa odpověděla na volbu
presidenta Roosevelta pevnou náladou.

Na mezinárodním devisovém
trhu byl dnes dolar pevný a přes to, že pro-
skočily zprávy o úmluvě mezi Amerikou a
Anglií, že na pořad světových hospodářských
porad má být dána otázka měnová a to v
tom směru, že by s této strany bylo možno
záměrněji dosáti zvýšení světo-
vých cen.

MAKULATURU
POTIŠTĚNÍ I SÍLŮ PAPIRŮ
OBDRŽÍTE V ADMINIS-
TRACI LIDOVÝCH NOVIN V BRNĚ

ZENEVSKÉ VARIÉTÉ

2. Bedáň

Japonský zástupce Macuoka předvádí denně tanec mezi vejci.

KULTURNÍ KRONIKA

K bratislavské výstavě Miloše Jiráňka

Zd. Hlaváček - Bratislava 28. listopadu
Sotva se najde někdo, kdo by ještě dnes zapochyboval o významu Miloše Jiráňka.

Jiránek byl z rodu dobytčů. Vysoce kultivovaný a spalovaný žarem čtení postihl situaci českého výtvarnictví a chtěl ji zapojit do uměleckého dění západního. Ve Francii dožíval impresionismus. Tim se musilo začít třebas za cenu zpoždění, aby české umění našlo umístění ve světové tvorbě.

Z brněnské činohry
E. V. - Brno 28. listopadu
Premiery dvou významných domácích děl: Vančurova Alchymista a Hoffmeisterových-Goldoniho Zpívajících Benátek dosáhly v Brně úspěchu.

jen o metodu výtvarného tvoření, společnou celé generaci, že v evropské konkurenci obstojíme jen tehdy a tím, co přineseme vlastního, co ponese znaky naší rasové odlišnosti. (O českém malířství moderním.) To ovšem nenajdeme ve svátečním krojovém mumraji, ve folkloru, ale v intimních a anonymních uměleckých projevech lidového ducha, písní, poesii a malbách, v nichž se třeba primitivní formou duch rasy projevil nejprůzračněji.

Na Dětvě mezi lidem, který si zachoval nejtrvalejší svůj kmenový charakter a hrdý heroismus, koncipuje Jiránek v přípravných kresbách a akvarelech zbojnický cyklus. Odůvodnění pro pojetí zbojnické legendy jánosíkovské hledal v pověstech a lidové písni, které v linii historie o Jánosíkovi a horních chlapcích jsou lidštější, ale také neskomrnější, než soudní akta z Liptovského Sv. Mikuláše.

NEJZAJÍMAVĚJŠÍ KNIHA 1932
která obdržela v nedělní anketě Lidových novin největší počet hlasů, je na 1. místě

AXELA MUNTHEHO
KNIHA O SAN MICHELE
KNIHA O ŽIVOTĚ A SMRTI

Nakladatel
Václav Petr
Praha II,
Ječná č. 32
Telefon 349,19

Poloslepý lékař a básník líčí svůj bohatý život, jehož dějiště se rozprostírá od Anglie až po japonské tundry. Vypráví o své lásce k lidem, zvířatům, rostlinám a zemi. Vykládá své životní zkušenosti jako neurolog a jako člověk na sklonku svého života.

Vladislava Vančury Alchymista byl očekáván při vzpomínce na jeho předložského Učitele a záka se strachem. Ale Otakar Mrkvíčka, jemuž bylo jako, nosu svěřeno vedení hry, zachránil téměř všechno a větší díl úspěchu je jeho. Vznešenou a uhlavou nadoblačnou Vančurovu pronutil ostře na syrovou, hmatatelnou zemi a spoutal autorovu vyjadřovací metodu prostými, pevnými otežemi přirozeného a skromného výrazu.

Režii Zpívajících Benátek měl p. Walter. Na rozdíl od Prahy - pokud lze ovšem usuzovati z pražských kritik - fešil hru a právem jako bohapustou frašku a řezavou tendenci přehlušoval homérským smichem. Na skromné technické možnosti starého divadla se mu řešení dařilo, nebylo však možno při této vůdčí směrnicí vlenit do celku nějak sourodě slabší dějství třetí, kde se nevázaná tajrlíká maskarada mázi najednou v soudcovský talár.

České kvarteto zavítalo po delší přestávce opět do Bratislavy, aby své čtyřicetileté jubileum oslavilo i tam, kam téměř rovněž čtyřicet roků jezdilo a kde byli vzácní tito umělci po převratu každým rokem středem nejvícejší a nejsrdčnější úcty. Sobotní jubilejní koncert byl jistě z nejslavnějších, ne-li nejslavnější v bratislavském koncertním životě vůbec.

NOVÉ KNIHY
Inž. Ludvík Machala, Návrh na reorganizaci čs. státních drah. Nakladem autorovým. Stran 285, několik tabulek. Cena neuvedena.

NÁRODNÍ HOSPODÁŘ

O živočišný syndikát

vs - Praha 28. listopadu

Jednání o zastoupení jednotlivých státek a skupin v živočišném syndikátu postupují dle, ale přece se nedosáhlo konečné dohody. Po celý den se konaly schůze a porady všech skupin. Na pražských jatkách byly dnes opět bouřlivé projevy, týkající se jednak rozdělení přibnaných bagounů, jednak organizačních věcí. O rozdělení bagounů se dosáhlo jisté dohody podle klíče hospodářského družstva. Také jednání o organizačních věcech dnes poněkud pokročilo. Bylo sice zmařeno formální ustanovení volného sdružení velkořezníků, obchodníků a zpracovatelů dobytka, které se mělo podle úmluvy z neděle vytvořit při Ústředním svazu průmyslníků a jednoině se sekci dovozců vystoupit při tvoření syndikátu.

Pro uvolnění textilních surovin

og - Brno 28. listopadu

Počet zaměstnaných dělníků v brněnském vlnářském průmyslu poklesl podle zprávy Spolku vlnářských průmyslníků v Brně od počátku tohoto roku o další 2000, takže je nyní zaměstnáno sotva 60 proc. běžného počtu dělníků. Nadto pracuje největší část zkráceně a střídavě. Vývoz vlněného zboží, jehož šlo v prvních 9 měsících roku 1929 za hranice 5350 tun v hodnotě 910 milionů, poklesl v prvních 9 měsících letos na 1795 tun v hodnotě 181 milionů. Odbyt v tuzemsku ochabuje oslabenou kupní silou obyvatelstva.

Již po měsíce usiluje vlnářský průmysl o osvobození potřebných surovin a polotovarů, to je vln všech druhů, česané vlny, mykané a česané příze, i hadrů od devisového povolovacího řízení. Ministerstvo obchodu a financí i Národní banka uznaly oprávněnost toho požadavku. Přes to se však uvolnění textilních surovin odkládá, poněvadž zástupci zemědělství v devisové komisi žádají zároveň o uvolnění dovozu umělého hnojiva, lopat a motyk. Za tím činí devisová opatření vlnářskému průmyslu největší potíže. Vyřízení devisových žádostí pro zboží z Francie trvá prý často 12 až 14 dní, protože tyto žádosti musí přezkoumat francouzské vyslanectví v Praze. Potřebné zásilky surovin a příjíz zůstávají často ležet na pohraničních stanicích a na brněnském celním úřadě, byla-li snad chybně uvedena celní položka, nebo rozcházejí-li se názory o tom, pod kterou celní položkou spadá dotvárná zásilka. Kromě uvolnění dovozu vlny, česané vlny, příze a hadrů, žádá textilní průmysl, aby byly vázány úcty, cizinců uvolněny bez formalit pro vývozní nákupy.

Jakožto jeden z nejvýznamnějších vývozních průmyslů zaujímá vlnářský průmysl uledávna sianovisko volného obchodu. Vlnářský průmysl vítá tudíž snahy mezinárodních vlnářských porad o postupné snížení cel na vlnářské zboží a navrhuje jakožto předpoklad pro účelné řešení, aby nynější nevhavná cla podle váhy čs. celního sazebníku byla nahrazena soustavou smíšených cel podle hodnoty a váhy, která se lépe přizpůsobuje ceně zboží. Vlnářský průmysl je zásadně proti výměnným obchodům. Jako průmysl, který slouží převážně módě a zasilá své výrobky zákazníkům v cizině, má vlnářský průmysl nejmenší možnost používat výměnných obchodů. Úřední statistika výměnných obchodů sestavená podle jednotlivých průmyslových odvětví, podle země původu a určení, je dokázala asi, že textilní průmysl není účastněn na výměnných obchodech, žádá, aby - pokud se na soustavě kompensací trvá - byl zachován vlnářskému průmyslu ona podíl na veřejných kompensacích, jenž mu připadá číselně podle měřítka z minulých let.

Nejautentičnějším úkolem čs. obchodní politiky je podle názoru Brněnského vlnářského průmyslu, uspořádání obchodních styků s nejbližšími státy. Především by bylo nutno, patřičným ujednáním s Rakouskem se postarat o to, aby se vzájemný obchod mezi oběma státy neznesnadňoval dovozními základy a devisovými předpisy. V poměru k Maďarsku měly by se po dvouleté celní vál-

INDEX, vyšlo 20.12.1932, č. 11 – 12, 4. ročník, str. 107

list pro kulturní politiku, redigoval J.L. Fischer, B. Fuchs, J. Mahen, B. Václavek

Brněnská činohra

(...)

Vančurův Alchymista (v režii a výpravě Mrkvičkově) ukázal zajímavý vývoj Vančurův od dramatu jakožto poezie slova k dramatu jevištnímu, od svobodného vytváření ke koncesím dnešnímu iluzionistickému a realistickému jevišti. Kořenem toho zjevu jest jeho vývoj k psychologicky řešenému tématu, které mohlo býti velikým obrazem rozhraní dvou epoch, jímž doba Rudolfa II. byla, nestalo se jím však, protože hra velikých dějinných sil byla mimo Vančurův zájem. Je zachycena jen, jak se lámala, v soukromých vnitřních osudech jednotlivých osob hry. To vše ukazuje Vančuru, okázale míjejícího dobová témata, na cestě ke klasicismu velmi usedlému a kompromisnímu. Mrkvičkova režie nasadila a po první dva akty udržela dobré tempo. Jí získaly i výkony herců, které byly na velmi dobré úrovni: Okázalý, v detailech nedosti jemně prokreslený Alessandro p. Lerausův, uštvaný Martin Koryčan p. Šlégrův, pochybovačný a rozpolcený Michael p. Podhorského, polobláznivý Rudolf II. p. Sklenářův a těžce z náboženské přísnosti k prudšímu tepu života se dobíjející Anna Koryčanová pí. Gröfové. (...)

B.V.

MORAVSKÉ SLOVO, 26. 11. 1932, č. 231, str. 4

večer premiéra původní Vančurovy novinky Alchymista za pohostinské režie Ot. Mrkvičky.

MORAVSKÉ SLOVO, 29.11. 1932, č. 232, str. 2

recenze

DĚLNICKÁ ROVNOST, 26.11, 1932, č. 278, str. 4

večer premiéra původní Vančurovy novinky Alchymista za pohostinské režie Ot. Mrkvičky